

KMETIJSKI INŠTITUT SLOVENIJE
Druga priznana organizacija v govedoreji
Hacquetova ulica 17, 1000 Ljubljana

POROČILO O DOLGOŽIVOSTI KRAV MOLZNIC
Slovenija 2010

*Dairy cow longevity report
Slovenia 2010*

Ljubljana, marec 2011

Izdaja: Kmetijski inštitut Slovenije, Druga priznana organizacija v govedoreji
tel. 01 280 52 62

Spletna stran: www.kis.si

Urednik: Janez Jenko, univ. dipl. inž. zoot.

Poročilo pripravili: Janez Jenko, univ. dipl. inž. zoot.
Boris Ivanovič
Tomaž Perpar, univ. dipl. inž. zoot.
Jože Glad

Vir podatkov: Centralna podatkovna zbirka GOVEDO, Kmetijski inštitut Slovenije
Spletna stran: www.govedo.si

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	5
2	PREŽIVETJE	6
3	ŠTEVILLO TELITEV	8
4	ŽIVLJENJSKA PRIREJA MLEKA	10
5	ŽIVLJENJSKA PRIREJA MAŠČOB	12
6	ŽIVLJENJSKA PRIREJA BELJAKOVIN	14
7	ŠTEVILLO KRMNIH DNI OZ. DOLŽINA PROIZVODNE DOBE	16
8	KOLIČINA MLEKA NA KRMNI DAN	22
9	PROIZVODNI REZULTATI IZLOČENIH KRAV	24
10	ZAKLJUČEK	27

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1:	Delež krav (%) rjave pasme, ki so dosegle prvo, drugo, tretje, četrto ali peto leto po prvi telitvi	6
Preglednica 2:	Delež krav (%) črno-bele pasme, ki so dosegle prvo, drugo, tretje, četrto ali peto leto po prvi telitvi	6
Preglednica 3:	Delež krav (%) lisaste pasme, ki so dosegle prvo, drugo, tretje, četrto ali peto leto po prvi telitvi	7
Preglednica 4:	Delež krav (%) križank z lisasto pasmo, ki so dosegle prvo, drugo, tretje, četrto ali peto leto po prvi telitvi	7
Preglednica 5:	Povprečno število telitev krav rjave pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve.	8
Preglednica 6:	Povprečno število telitev krav črno-bele pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve	8
Preglednica 7:	Povprečno število telitev krav lisaste pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve	9
Preglednica 8:	Povprečno število telitev krav križank z lisasto pasmo do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve	9
Preglednica 9:	Življenska prireja mleka (kg) krav rjave pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve	10
Preglednica 10:	Življenska prireja mleka (kg) krav črno-bele pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve	10
Preglednica 11:	Življenska prireja mleka (kg) krav lisaste pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve	11
Preglednica 12:	Življenska prireja mleka (kg) krav križank z lisasto pasmo do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve	11
Preglednica 13:	Življenska prireja maščob (kg) krav rjave pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve	12
Preglednica 14:	Življenska prireja maščob krav črno-bele pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve	12
Preglednica 15:	Življenska prireja maščob krav lisaste pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve	13
Preglednica 16:	Življenska prireja maščob krav križank z lisasto pasmo do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve	13
Preglednica 17:	Življenska prireja beljakovin (kg) krav rjave pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve.	14
Preglednica 18:	Življenska prireja beljakovin (kg) krav črno-bele pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve	14
Preglednica 19:	Življenska prireja beljakovin (kg) krav lisaste pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve	15
Preglednica 20:	Življenska prireja beljakovin (kg) krav križank z lisasto pasmo do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve	15
Preglednica 21:	Število krmnih dni krav rjave pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve	16
Preglednica 22:	Število krmnih dni krav črno-bele pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve	16
Preglednica 23:	Število krmnih dni krav lisaste pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve	16

Preglednica 24:	Število krmnih dni krav križank z lisasto pasmo do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve	17
Preglednica 25:	Količina mleka (kg) na krmni dan za krave rjave pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve.	22
Preglednica 26:	Količina mleka (kg) na krmni dan za krave črno-bele pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve	22
Preglednica 27:	Količina mleka (kg) na krmni dan za krave lisaste pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve.	23
Preglednica 28:	Količina mleka (kg) na krmni dan za krave križanke z lisasto pasmo do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve.	23
Preglednica 29:	Poprečja parametrov dolgoživost krav izločenih v letu 2010 po pasmah	24

KAZALO SLIK

Slika 1:	Število krmnih dni v petih letih po prvi telitvi krav rjave pasme, ki so imele prvo telitev v letih 2004 ali 2005 v občinah.....	18
Slika 2:	Število krmnih dni v petih letih po prvi telitvi krav črno-bele pasme, ki so imele prvo telitev v letih 2004 ali 2005 v občinah.....	19
Slika 3:	Število krmnih dni v petih letih po prvi telitvi krav lisaste pasme, ki so imele prvo telitev v letih 2004 ali 2005 v občinah.....	20
Slika 4:	Število krmnih dni v petih letih po prvi telitvi krav križank z lisasto pasmo, ki so imele prvo telitev v letih 2004 ali 2005 v občinah.....	21
Slika 5:	Starost krav ob izločitvi, izločenih med leti 2005 in 2010 po pasmah (rjava, lisasta, črno-bela in križanke z lisasto)	25
Slika 6:	Življenska prireja mleka krav, izločenih med leti 2005 in 2010 po pasmah (rjava, lisasta, črno-bela in križanke z lisasto)	26

LIST OF TABLES

Table 1:	Survival rate (%) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Brown breed cows regarding the year of first calving	6
Table 2:	Survival rate (%) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Holstein breed cows regarding the year of first calving	6
Table 3:	Survival rate (%) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Simmental breed cows regarding the year of first calving.....	7
Table 4:	Survival rate (%) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of crossbreed cows with Simmental breed regarding the year of first calving.....	7
Table 5:	Average calving number to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Brown breed cows regarding the year of first calving.....	8
Table 6:	Average calving number to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Holstein breed cows regarding the year of first calving	8
Table 7:	Average calving number to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Simmental breed cows regarding the year of first calving	9
Table 8:	Average calving number to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of crossbreed with Simmental cows regarding the year of first calving	9
Table 9:	Lifetime milk production (kg) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Brown breed cows regarding the year of first calving	10
Table 10:	Lifetime milk production (kg) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Holstein breed cows regarding the year of first calving	10
Table 11:	Lifetime milk production (kg) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Simmental breed cows regarding the year of first calving.....	11
Table 12:	Lifetime milk production (kg) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of crossbreed with Simmental cows regarding the year of first calving	11
Table 13:	Lifetime milk fat production (kg) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Brown breed cows regarding the year of first calving	12
Table 14:	Lifetime milk fat production (kg) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Holstein breed cows regarding the year of first calving	12
Table 15:	Lifetime milk fat production (kg) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Simmental breed cows regarding the year of first calving.....	13
Table 16:	Lifetime milk fat production (kg) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of crossbreed with Simmental cows regarding the year of first calving	13

Table 17:	Lifetime milk protein production (kg) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Brown breed cows regarding the year of first calving.....	14
Table 18:	Lifetime milk protein production (kg) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Holstein breed cows regarding the year of first calving	14
Table 19:	Lifetime milk protein production (kg) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Simmental breed cows regarding the year of first calving	15
Table 20:	Lifetime milk protein production (kg) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of crossbreed with Simmental cows regarding the year of first calving	15
Table 21:	Productive days to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Brown breed cows regarding the year of first calving	16
Table 22:	Productive days to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Holstein breed cows regarding the year of first calving	16
Table 23:	Productive days to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Simmental breed cows regarding the year of first calving.....	16
Table 24:	Productive days to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of crossbreed with Simmental cows regarding the year of first calving	17
Table 25:	Milk (kg) on productive day to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Brown breed cows regarding the year of first calving	22
Table 26:	Milk (kg) on productive day to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Holstein breed cows regarding the year of first calving	22
Table 27:	Milk (kg) on productive day to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Simmental breed cows regarding the year of first calving.....	23
Table 28:	Milk (kg) on productive day to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of crossbreed with Simmental cows regarding the year of first calving	23
Table 29:	Average lifetime performance of cows culled in year 2010 by breeds.....	24

LIST OF FIGURES

Figure 1:	Length of productive life in five years after first calving of Brown breed cows which had their first calving in 2004 or 2005 in municipalities.....	18
Figure 2:	Length of productive life in five years after first calving of Holstein breed cows which had their first calving in 2004 or 2005 in municipalities.....	19
Figure 3:	Length of productive life in five years after first calving of Simmental breed cows which had their first calving in 2004 or 2005 in municipalities.....	20
Figure 4:	Length of productive life in five years after first calving of crossbreed with Simmental breed cows which had their first calving in 2004 or 2005 in municipalities.....	21
Figure 5:	Age at culling of cows culled between 2005 and 2010 by breeds (Brown, Simmental, Holstein and Crossbreeds with Simmental)	25
Figure 6:	Lifetime milk production of cows culled between years 2005 and 2010 by breeds (Brown, Simmental, Holstein and Crossbreeds with Simmental).....	26

1 UVOD

Dolgoživost je eden od parametrov s katerim lahko precej izboljšamo učinkovitost reje. V preteklosti je bil glavni poudarek pri selekciji krav molznic predvsem na količini mleka. Žal pa je velika količina mleka negativno povezana z dolžino proizvodne dobe. Krave z veliko laktacijsko mlečnostjo zdržijo v proizvodnji krajše obdobje in tako ne izrazijo svojega potenciala v polni meri. Podaljšanje proizvodne dobe živali zmanjša stopnjo remonta črede, kar omogoča ostrejšo selekcijo na ostalih lastnostih in dodaten prihodek od prodaje plemenskih telic.

Da kravo vključimo v analizo dolgoživosti mora ta imeti prvo telitev, reja pa mora biti vključena v kontrolo prieje mleka. Če se žival preseli se z njo na novo lokacijo prenesejo tudi njeni podatki. Dolgoživost in življenjsko priejo lahko opisujemo z različnimi parametri, ki jih uporabljamo za opis dolgoživosti in življenjske prieje krav molznic v slovenskih rejah: preživetje, število telitev, dolžina proizvodne dobe, življenjska prieja mleka, življenjska prieja maščob, življenjska prieja beljakovin in količina mleka na proizvodni dan.

Podatki o dolgoživosti in življenjski prieji so prikazani glede na leto prve telitve. Po vsakem dopolnjenem letu po prvi telitvi se opravi izračun parametrov dolgoživosti. Rezultate o preživetju v prvi vrstici preglednice 1 razložimo takole: v letu 2005 je prvič telilo 2.904 krav rjave pasme, od katerih jih je 88,3 % dočakalo prvo leto po prvi telitvi, preostalih 11,7 % pa je bilo še pred tem datumom izločenih, 74,2 % jih je dočakalo drugo leto po prvi telitvi, medtem ko je bilo pred dopolnjenim drugim letom izločenih 25,8 %, itn. do dopolnjenega petega leta po prvi telitvi in za vsako leto prve telitve. Rezultate o številu telitev za rjavo pasmo, ki so navedeni v preglednici 5 beremo takole: 2.904 krav, kolikor jih je prvič telilo v letu 2005 je v prvem letu po prvi telitvi imelo v povprečju 1,21 telitev, v dveh letih po prvi telitvi 1,92 telitev itn. do dopolnjenega petega leta po prvi telitvi in za vsako leto prve telitve.

Rejci vključeni v kontrolo prieje mleka lahko rezultate o dolgoživosti v svoji reji spremljajo na spletnem portalu GOVEDO (<http://www.govedo.si>). Omogočena je tudi primerjava teh podatkov s slovenskim povprečjem.

Rezultate o dolgoživosti in življenjski prieji prikazujemo ločeno po glavnih pasmah v slovenskih rejah krav molznic: rjava (RJ), črno-bela (ČB), lisasta (LS) in križanke z lisasto pasmo in montbeliard pasmo ali rdečim holštajnom, kjer je njun delež od 14 % do 86 % (LSX).

Glede na pretekla leta predstavljam v letošnjem poročilu tudi proizvodne rezultate krav izločenih v letu 2010. Trend spremenjanja življenjske prieje mleka in starosti ob izločitvi v zadnjih šestih letih glede na leto izločitve predstavljam grafično v obliki grafikonov.

2 PREŽIVETJE

Pri preživetju nas zanima kolikšen delež krav preživi določeno obdobje po prvi telitvi. Časovni mejnik, kjer spremljamo število živali, ki so še vedno v čredi, je v Sloveniji dopolnjeno leto po prvi telitvi. Večji ko je delež živali, ki dočaka posamezno leto po prvi telitvi, boljša je dolgoživost krav. Preglednice 1, 2, 3 in 4 prikazujejo preživetje krav rjave, črno-bele, lisaste in križank z lisasto pasmo. Bistvene razlike med pasmami nastopijo po dopolnjenem tretjem letu po prvi telitvi in se z vsakim naslednjim dopolnjenim letom povečujejo. Tako je doseglo v skupini krav, ki so prvič telile v letu 2005 peto leto po prvi telitvi 38,6 % krav rjave pasme, 26,2 % krav črno-bele pasme 32,4 % krav lisaste pasme in 29,9 % krav križank z lisasto pasmo. Visok odstotek krav rjave pasme govori o tem, da je ta pasma dobro prilagojena razmeram za revo pri nas.

Trend padanja števila prvih telitev v čredah, ki so vključene v kontrolo prireje mleka se pri rjavi pasmi nadaljuje, medtem ko se je število prvih telitev povečalo pri lisasti pasmi. Nasprotno se je število prvih telitev pri križankah z lisasto pasmo zmanjšalo kar za 20 %. Na drugi strani, se v čredah v kontroli prireje mleka, nadaljuje trend povečevanja števila telitev pri črno-beli pasmi.

Preglednica 1: Delež krav (%) rjave pasme, ki so dosegle prvo, drugo, tretje, četrto ali peto leto po prvi telitvi

Table 1: *Survival rate (%) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Brown breed cows regarding the year of first calving*

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	2.904	88,3	74,2	61,3	50,0	38,6
2006	2.914	86,7	72,6	59,5	48,6	
2007	2.993	87,2	73,7	60,6		
2008	2.913	87,1	73,1			
2009	2.887	86,2				

Preglednica 2: Delež krav (%) črno-bele pasme, ki so dosegle prvo, drugo, tretje, četrto ali peto leto po prvi telitvi

Table 2: *Survival rate (%) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Holstein breed cows regarding the year of first calving*

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	7.905	87,0	72,0	56,2	40,1	26,2
2006	8.345	87,8	72,7	55,5	38,8	
2007	8.851	85,9	71,0	53,4		
2008	9.152	86,5	71,2			
2009	9.205	86,4				

Preglednica 3: Delež krav (%) lisaste pasme, ki so dosegle prvo, drugo, tretje, četrto ali peto leto po prvi telitvi

Table 3: Survival rate (%) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Simmental breed cows regarding the year of first calving

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	5.928	87,1	73,1	58,6	45,2	32,4
2006	5.040	86,1	71,9	57,9	42,9	
2007	5.764	86,5	71,5	56,4		
2008	5.593	86,0	71,2			
2009	6.038	86,1				

Preglednica 4: Delež krav (%) križank z lisasto pasmo, ki so dosegle prvo, drugo, tretje, četrto ali peto leto po prvi telitvi

Table 4: Survival rate (%) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of crossbreed cows with Simmental breed regarding the year of first calving

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	2.591	87,9	74,1	58,3	42,7	29,9
2006	3.447	86,3	72,6	58,7	45,2	
2007	3.547	86,9	72,7	57,3		
2008	3.711	87,1	72,6			
2009	2.984	86,2				

3 ŠTEVILo TELITEV

Brez uspešne reprodukcije si ni mogoče zagotoviti plemenskih telic s katerimi bomo nadomestili izločene krave. V rejah, kjer je težav s plodnostjo malo, imajo krave vsako leto eno tele. Podobno kot pri preživetju lahko razdelimo pasme v slovenskih rejah vključenih v kontrolo prireje mleka v dve skupini. Krave rjave, lisaste in križanke z lisasto pasmo imajo nekoliko večje število telitev v primerjavi s kravami črno-bele pasme. Razlike med pasmami so v začetku zelo majhne, vendar pa se z vsakim dopolnjenjem letom po prvi telitvi povečujejo. Krave rjave pasme, ki so prvič telile v letu 2005 so v petih letih po prvi telitvi v povprečju imele 3,32 telitev, črno-bele 3,09, lisaste 3,31 in križanke z lisastimi 3,28 telitev. Primerjava rezultatov krav, ki so imele prvo telitev v letu 2005 s kravami, ki so imele prvo telitev v letu 2004 (*Glej: Poročilo o dolgoživosti krav molznic, Slovenija 2009*) kaže na zmanjšanje števila telitev v petih letih po prvi telitvi pri vseh pasmah. Največji padec je pri križankah z lisasto pasmo (0,12 telitev), najmanjši pa pri črno-beli (0,01 telitev).

Preglednica 5: Povprečno število telitev krav rjave pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve.

Table 5: *Average calving number to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Brown breed cows regarding the year of first calving*

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	2.904	1,21	1,92	2,52	2,97	3,32
2006	2.914	1,20	1,90	2,47	2,89	
2007	2.993	1,21	1,90	2,48		
2008	2.913	1,20	1,89			
2009	2.887	1,18				

Preglednica 6: Povprečno število telitev krav črno-bele pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve

Table 6: *Average calving number to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Holstein breed cows regarding the year of first calving*

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	7.905	1,22	1,91	2,46	2,85	3,09
2006	8.345	1,21	1,91	2,46	2,85	
2007	8.851	1,20	1,89	2,42		
2008	9.152	1,19	1,89			
2009	9.205	1,19				

Preglednica 7: Povprečno število telitev krav lisaste pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve

Table 7: Average calving number to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Simmental breed cows regarding the year of first calving

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	5.928	1,29	1,99	2,57	3,00	3,31
2006	5.040	1,27	1,97	2,54	2,97	
2007	5.764	1,27	1,97	2,52		
2008	5.593	1,27	1,95			
2009	6.038	1,27				

Preglednica 8: Povprečno število telitev krav križank z lisasto pasmo do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve

Table 8: Average calving number to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of crossbreed with Simmental cows regarding the year of first calving

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	2.591	1,28	2,00	2,57	3,00	3,28
2006	3.447	1,25	1,96	2,53	2,96	
2007	3.547	1,27	1,97	2,54		
2008	3.711	1,26	1,96			
2009	2.984	1,25				

4 ŽIVLJENJSKA PRIREJA MLEKA

Življenjsko prirejo mleka lahko povečamo z večjo dnevno mlečnostjo ali s podaljševanjem proizvodne dobe krav. Zmotno je mišlenje, da velika dnevna mlečnost pomeni tudi ekonomsko uspešno revo. Zavedati se je potrebno, da imajo krave z veliko dnevno mlečnostjo več zdravstvenih in plodnostnih problemov, ki posledično vodijo v hitrejšo izločitev krav in slabšo ekonomsko učinkovitost. Cilj vsakega rejca naj bo torej povečevanje življenjske prireje mleka ob čim boljšem zdravstvenem stanju molznic. S tem se bo povečala ekonomika rej krav molznic.

Znotraj posameznih let po prvi telitvi dosegajo največjo življenjsko prirejo mleka krave črno-bele pasme, sledijo jim križanke z lisasto pasmo, nato krave rjave pasme in na koncu krave lisaste pasme. Krave črno-bele pasme, ki so prvič telile v letu 2004 so v petih letih po prvi telitvi priredile v povprečju 22.246 kg mleka, križanke z lisastimi 18.486 kg, krave rjave pasme 17.956 kg in krave lisaste pasme 15.787 kg. Oziroma križanke z lisastimi kravami dosegajo 83,1 %, krave rjave pasme 80,7 % in lisaste 71,0 % petletne prireje mleka krav črno-bele pasme. V primerjavi s kravami, ki so imele prvo telitev v letu 2004 (*Glej: Poročilo o dolgoživosti krav molznic, Slovenija 2009*) dosegajo krave črno-bele in lisaste pasme, ki so imele prvo telitev v letu 2005 večjo življenjsko prirejo, medtem ko je ta pri kravah rjave pasme in križankah z lisasto pasmo manjša.

Preglednica 9: Življenjska prireja mleka (kg) krav rjave pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve

Table 9: Lifetime milk production (kg) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Brown breed cows regarding the year of first calving

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	2.904	5.044	9.347	12.889	15.740	17.956
2006	2.914	5.188	9.383	12.803	15.549	
2007	2.993	5.224	9.465	13.040		
2008	2.913	5.137	9.413			
2009	2.887	5.091				

Preglednica 10: Življenjska prireja mleka (kg) krav črno-bele pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve

Table 10: Lifetime milk production (kg) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Holstein breed cows regarding the year of first calving

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	7.905	6.626	12.314	16.850	20.099	22.246
2006	8.345	6.944	12.799	17.357	20.640	
2007	8.851	6.762	12.344	16.725		
2008	9.152	6.717	12.336			
2009	9.205	6.733				

Preglednica 11: Življenska prireja mleka (kg) krav lisaste pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve

Table 11: Lifetime milk production (kg) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Simmental breed cows regarding the year of first calving

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	5.928	4.488	8.387	11.592	14.025	15.787
2006	5.040	4.655	8.541	11.704	14.108	
2007	5.764	4.675	8.503	11.660		
2008	5.593	4.574	8.423			
2009	6.038	4.587				

Preglednica 12: Življenska prireja mleka (kg) krav križank z lisasto pasmo do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve

Table 12: Lifetime milk production (kg) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of crossbreed with Simmental cows regarding the year of first calving

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	2.591	5.271	9.933	13.729	16.548	18.468
2006	3.447	5.316	9.820	13.488	16.365	
2007	3.547	5.334	9.790	13.492		
2008	3.711	5.206	9.663			
2009	2.984	5.354				

5 ŽIVLJENJSKA PRIREJA MAŠČOB

Življenska prireja maščob je močno povezana z življensko prirejo mleka. Med kravami, ki so imele prvo telitev v letu 2005, so v petih letih po prvi telitvi največ maščob priredile krave črno-bele pasme (890 kg), sledijo križanke z lisasto pasmo (766 kg), krave rjave pasme (745 kg) ter krave lisaste pasme (658 kg). Povedano drugače, krave križanke z lisasto pasmo dosegajo 86,1 % petletne prireje maščob črno-bele pasme, medtem ko ta znaša 83,7 % pri rjavi in 73,9 % pri lisasti pasmi. Zaradi nižje vsebnosti maščob v mleku črno-belih krav so te razlike manjše kot pri količini mleka.

Preglednica 13: Življenska prireja maščob (kg) krav rjave pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve

Table 13: *Lifetime milk fat production (kg) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Brown breed cows regarding the year of first calving*

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	2.904	210	388	536	654	745
2006	2.914	215	391	533	646	
2007	2.993	216	393	540		
2008	2.913	211	387			
2009	2.887	208				

Preglednica 14: Življenska prireja maščob krav črno-bele pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve

Table 14: *Lifetime milk fat production (kg) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Holstein breed cows regarding the year of first calving*

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	7.905	264	493	676	805	890
2006	8.345	276	512	693	823	
2007	8.851	272	497	674		
2008	9.152	267	494			
2009	9.205	267				

Preglednica 15: Živiljenska prireja maščob krav lisaste pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve

Table 15: Lifetime milk fat production (kg) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Simmental breed cows regarding the year of first calving

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	5.928	189	353	486	586	658
2006	5.040	194	357	487	585	
2007	5.764	194	353	482		
2008	5.593	189	348			
2009	6.038	191				

Preglednica 16: Živiljenska prireja maščob krav križank z lisasto pasmo do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve

Table 16: Lifetime milk fat production (kg) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of crossbreed with Simmental cows regarding the year of first calving

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	2.591	221	415	573	688	766
2006	3.447	222	410	561	679	
2007	3.547	223	407	559		
2008	3.711	213	394			
2009	2.984	217				

6 ŽIVLJENJSKA PRIREJA BELJAKOVIN

Beljakovine so najpomembnejša komponenta pri oblikovanju odkupne cene mleka. Prav tako kot pri prirejeni količini maščob je tudi količina beljakovin močno povezana s prirejeno količino mleka. V skupini krav, ki so prvič telile v letu 2005, so v petih letih po prvi telitvi največ beljakovin priredile krave črno-bele pasme (728 kg), sledijo jim križanke z lisasto pasmo (613 kg), krave rjave pasme (612 kg) in krave lisaste pasme (530 kg). Oziroma, krave rjave pasme in križanke z lisasto pasmo dosegajo 84,1 % petletne prireje beljakovin črno-bele pasme, medtem ko ta znaša 72,8 % pri lisasti pasmi.

Preglednica 17: Življenska prireja beljakovin (kg) krav rjave pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve.

Table 17: *Lifetime milk protein production (kg) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Brown breed cows regarding the year of first calving*

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	2.904	170	317	438	536	612
2006	2.914	174	319	437	532	
2007	2.993	175	323	446		
2008	2.913	175	324			
2009	2.887	173				

Preglednica 18: Življenska prireja beljakovin (kg) krav črno-bele pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve

Table 18: *Lifetime milk protein production (kg) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Holstein breed cows regarding the year of first calving*

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	7.905	214	401	549	657	728
2006	8.345	224	418	569	678	
2007	8.851	220	408	554		
2008	9.152	221	410			
2009	9.205	221				

Preglednica 19: Življenska priteja beljakovin (kg) krav lisaste pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve

Table 19: Lifetime milk protein production (kg) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Simmental breed cows regarding the year of first calving

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	5.928	149	280	388	471	530
2006	5.040	154	286	394	476	
2007	5.764	156	288	395		
2008	5.593	155	288			
2009	6.038	158				

Preglednica 20: Življenska priteja beljakovin (kg) krav križank z lisasto pasmo do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve

Table 20: Lifetime milk protein production (kg) to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of crossbreed with Simmental cows regarding the year of first calving

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	2.591	173	327	454	549	613
2006	3.447	174	326	451	548	
2007	3.547	177	329	454		
2008	3.711	175	326			
2009	2.984	178				

7 ŠTEVILLO KRMNIH DNI OZ. DOLŽINA PROIZVODNE DOBE

Število krmnih dni oziroma dolžina proizvodne dobe predstavlja obdobje od prve telitve do izločitve. Število krmnih dni je močno povezano s preživetjem. V primeru, da bi bilo preživetje krav po prvi telitvi 100 %, bi bilo povprečno število krmnih dni kar 365 dni. Ker pa so že v prvem letu po telitvi nekatere krave izločene, je zato običajno število krmnih dni nekoliko nižje. Večje ko je število krmnih dni, bolj dolgožive so krave. Krave rjave pasme, ki so prvič telile v letu 2005 so v petih letih po prvi telitvi v povprečju imele 1.250 krmnih dni, krave črno-bele pasme 1.156, krave lisaste pasme 1.201 in križanke z lisasto pasmo 1.194 krmnih dni.

Preglednica 21: Število krmnih dni krav rjave pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve

Table 21: Productive days to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Brown breed cows regarding the year of first calving

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	2.904	341	636	884	1.087	1.250
2006	2.914	336	628	869	1.064	
2007	2.993	339	632	876		
2008	2.913	340	632			
2009	2.887	337				

Preglednica 22: Število krmnih dni krav črno-bele pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve

Table 22: Productive days to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Holstein breed cows regarding the year of first calving

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	7.905	336	627	861	1.036	1.156
2006	8.345	337	630	864	1.037	
2007	8.851	332	618	845		
2008	9.152	334	622			
2009	9.205	334				

Preglednica 23: Število krmnih dni krav lisaste pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve

Table 23: Productive days to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Simmental breed cows regarding the year of first calving

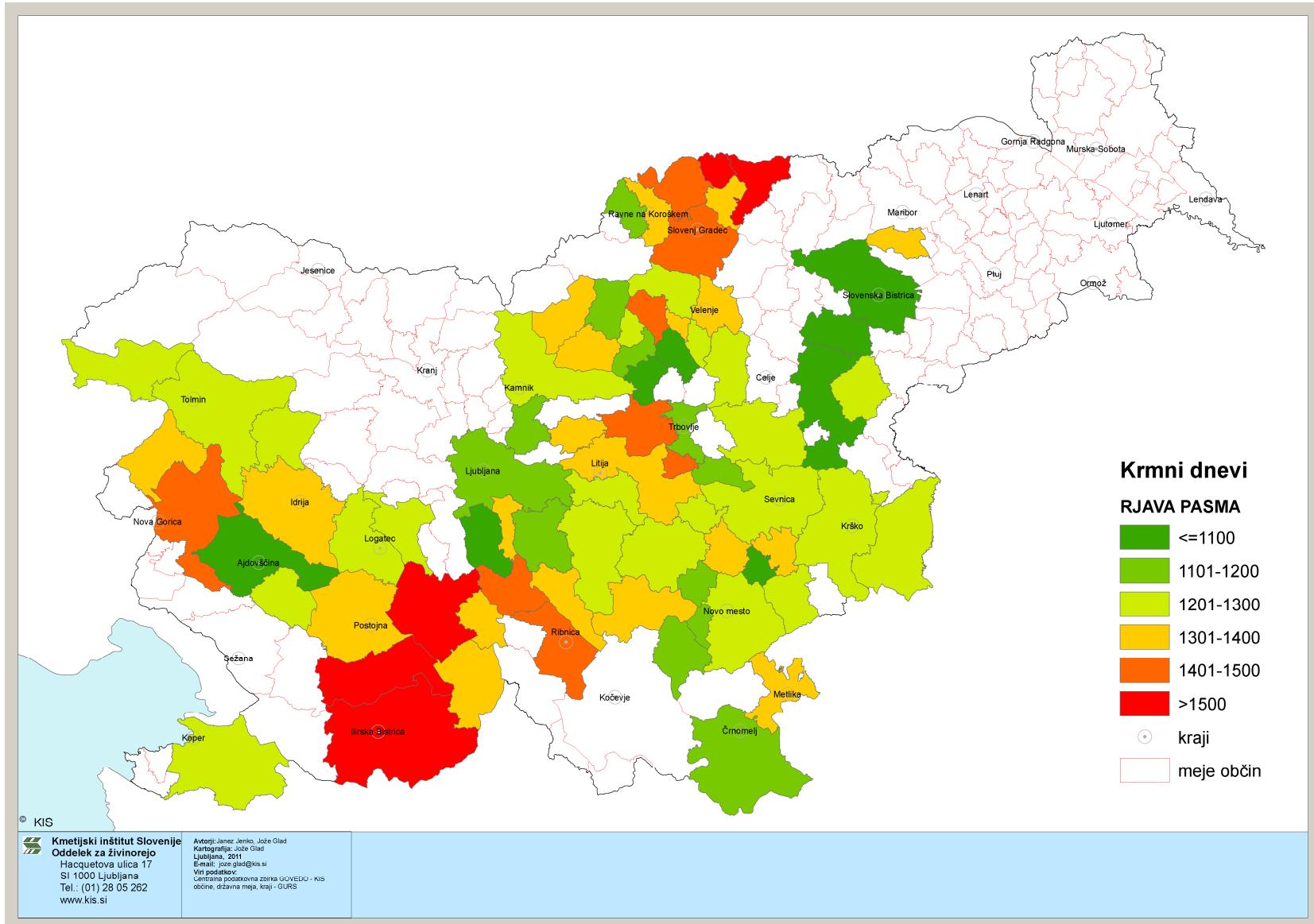
Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	5.928	339	631	872	1.061	1.201
2006	5.040	336	624	862	1.046	
2007	5.764	337	624	858		
2008	5.593	336	622			
2009	6.038	337				

Preglednica 24: Število krmnih dni krav križank z lisasto pasmo do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve

Table 24: *Productive days to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of crossbreed with Simmental cows regarding the year of first calving*

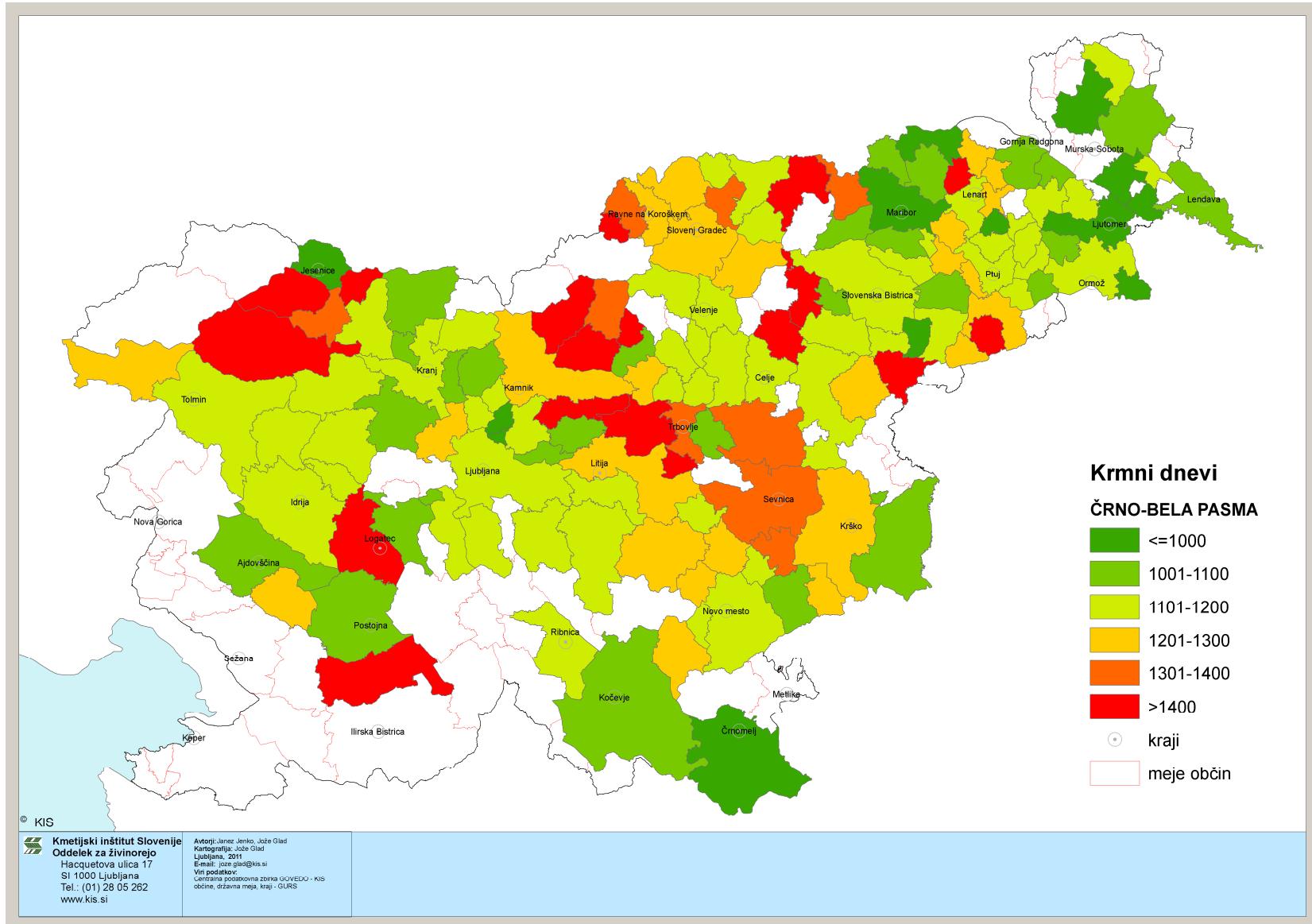
Leto prve telitve/ <i>Year of first calving</i>	Število krav/ <i>No. of cows</i>	Leto po prvi telitvi/ <i>Year after first calving</i>				
		1	2	3	4	5
2005	2.591	339	636	878	1.063	1.194
2006	3.447	335	625	864	1.053	
2007	3.547	337	628	865		
2008	3.711	337	629			
2009	2.984	335				

V nadaljevanju prikazujemo dolžino proizvodne dobe oz. število krmnih dni krav v petih letih po prvi telitvi po občinah. Prikazana so povprečja za tri pasme: rjava, črno-bela, lisasta, zadnja slika prikazuje križanke z lisasto pasmo. Podatki zajemajo krave, ki so prvič telile v letih 2004 in 2005. Obarvane so občine, kjer je bilo v letih 2004 in 2005 skupaj 10 ali več prvih telitev po izbrani pasmi oz. križankah.

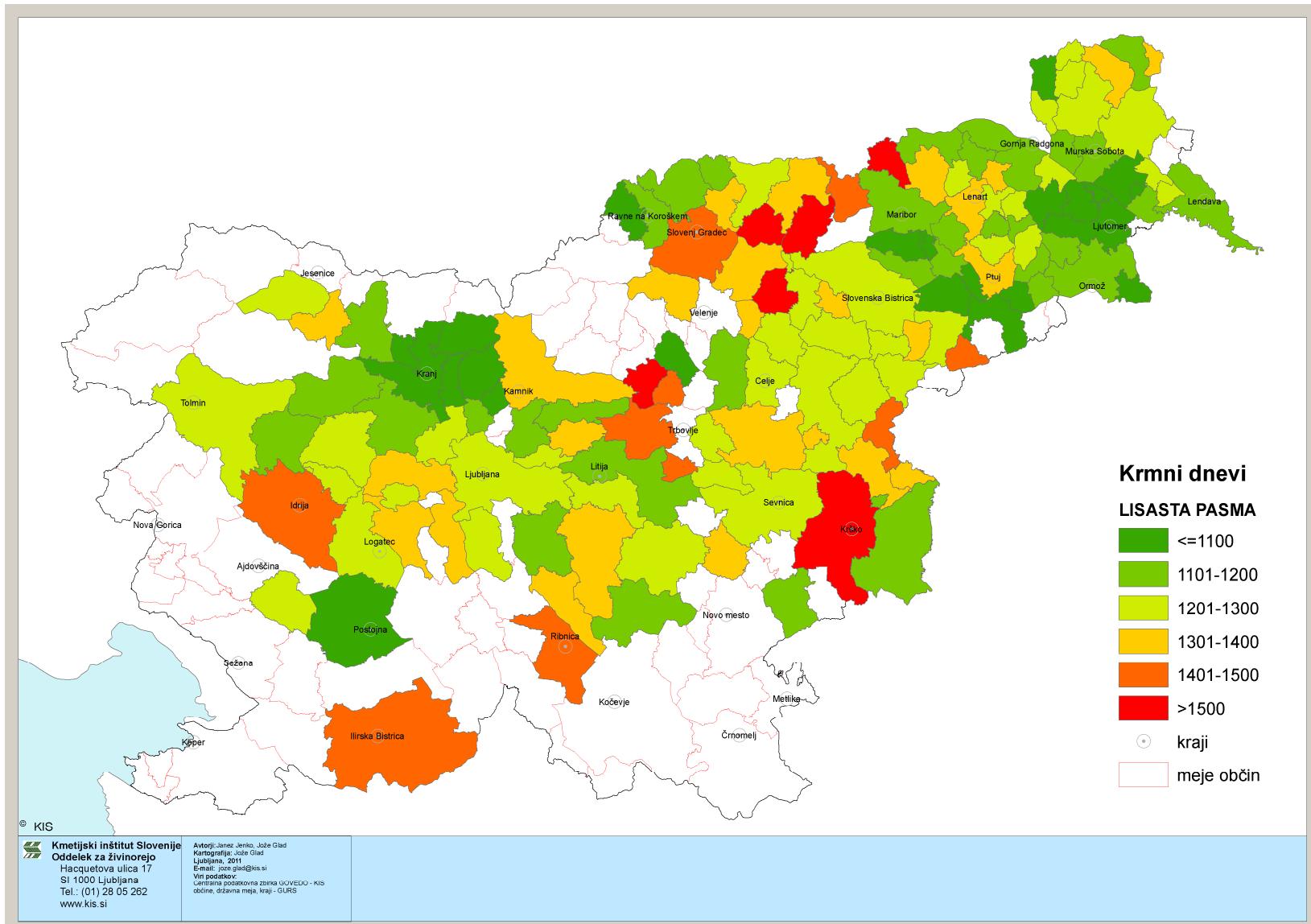
Slika 1: Število krmnih dni v petih letih po prvi telitvi krav rjave pasme, ki so imele prvo telitev v letih 2004 ali 2005 v občinah.

Figure 1: Length of productive life in five years after first calving of Brown breed cows which had their first calving in 2004 or 2005 in municipalities.

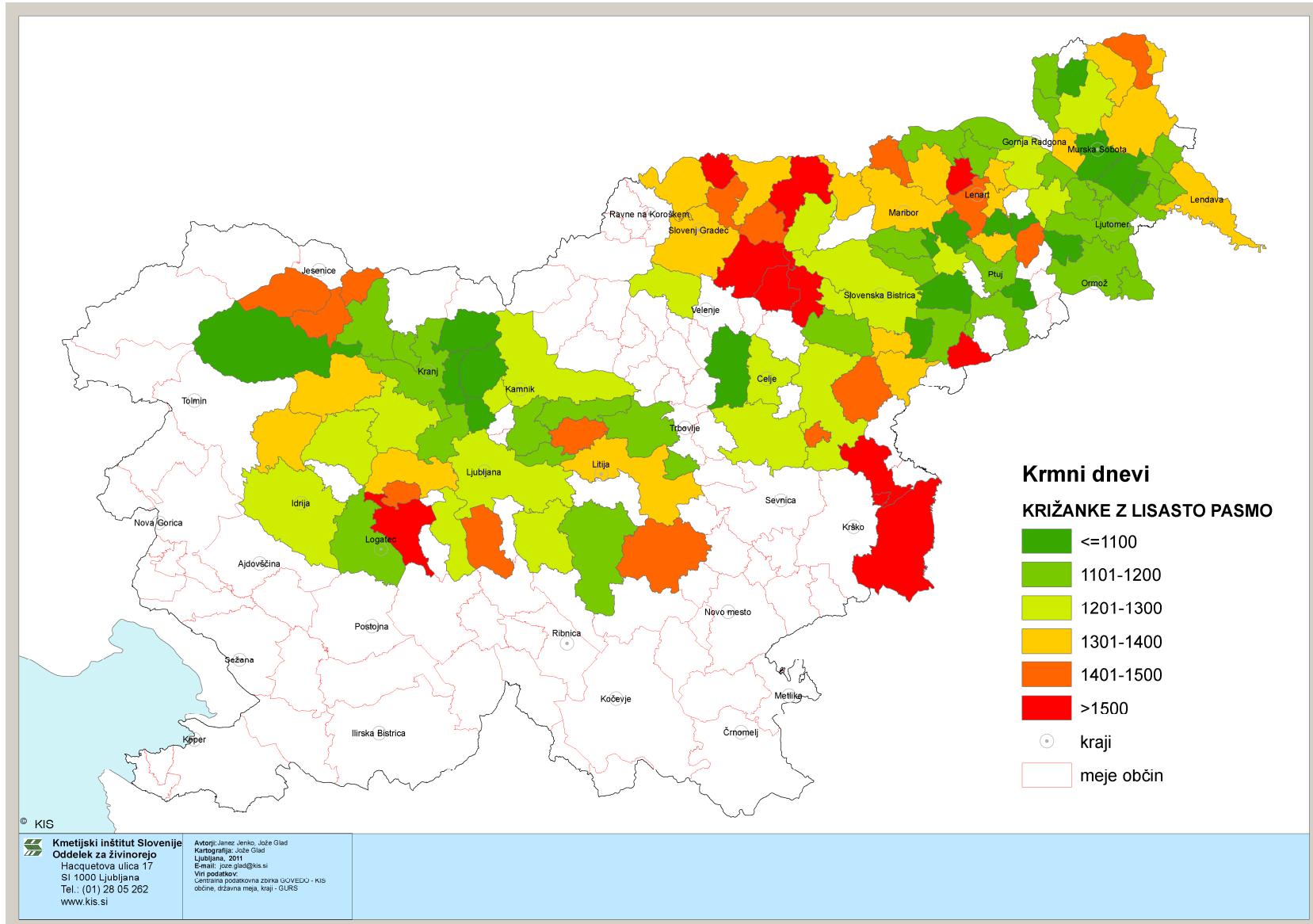
Slika 2: Število krmnih dni v petih letih po prvi telitvi krav črno-bele pasme, ki so imele prvo telitev v letih 2004 ali 2005 v občinah.

Figure 2: Length of productive life in five years after first calving of Holstein breed cows which had their first calving in 2004 or 2005 in municipalities.

Slika 3: Število krmnih dni v petih letih po prvi telitvi krav lisaste pasme, ki so imele prvo telitev v letih 2004 ali 2005 v občinah.

Figure 3: Length of productive life in five years after first calving of Simmental breed cows which had their first calving in 2004 or 2005 in municipalities.

Slika 4: Število krmnih dni v petih letih po prvi telitvi krav križank z lisasto pasmo, ki so imele prvo telitev v letih 2004 ali 2005 v občinah.
 Figure 4: Length of productive life in five years after first calving of crossbreed with Simmental breed cows which had their first calving in 2004 or 2005 in municipalities.

8 KOLIČINA MLEKA NA KRMNI DAN

Izmed vseh zgoraj predstavljenih parametrov, s katerimi opisujemo dolgoživost, je količina mleka na krmni dan tisti parameter, s katerim si najlaže pomagamo pri oceni dnevnih prihodkov iz priejene količine mleka. Količina mleka na krmni dan je količnik priejene količine mleka v določenem obdobju s številom krmnih dni v tem obdobju. Izmed krav, ki so imele prvo telitev v letu 2005 so v petih letih po prvi telitvi največ mleka na krmni dan priedile krave črno-bele pasme (19,2 kg), sledijo križanke z lisasto pasmo (15,5 kg), krave rjave pasme (14,4 kg) in krave lisaste pasme (13,1 kg). Krave križanke z lisasto pasmo dosegajo 80,7 % povprečne prieje mleka na krmni dan pri črno-beli pasmi, medtem, ko ta znaša 75,0 % pri rjavi in 68,2 % pri lisasti pasmi.

Eden izmed glavnih poudarkov pri selekciji krav za priejo mleka je na čim večji količini mleka v standardni laktaciji. Le ta pa je v negativni povezavi z dolžino proizvodne dobe. V spodnjih preglednicah tako lahko vidimo, da se z leti prve telitve količina mleka na proizvodni dan povečuje, kar je posledica večje prieje mleka v standardni laktaciji.

Preglednica 25: Količina mleka (kg) na krmni dan za krave rjave pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve.

Table 25: *Milk (kg) on productive day to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Brown breed cows regarding the year of first calving*

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	2.904	14,8	14,7	14,6	14,5	14,4
2006	2.914	15,4	14,9	14,7	14,6	
2007	2.993	15,4	15,0	14,9		
2008	2.913	15,1	14,9			
2009	2.887	15,1				

Preglednica 26: Količina mleka (kg) na krmni dan za krave črno-bele pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve

Table 26: *Milk (kg) on productive day to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Holstein breed cows regarding the year of first calving*

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	7.905	19,7	19,6	19,6	19,4	19,2
2006	8.345	20,6	20,3	20,1	19,9	
2007	8.851	20,4	20,0	19,8		
2008	9.152	20,1	19,8			
2009	9.205	20,2				

Preglednica 27: Količina mleka (kg) na krmni dan za krave lisaste pasme do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve.

Table 27: Milk (kg) on productive day to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of Simmental breed cows regarding the year of first calving

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	5.928	13,2	13,3	13,3	13,2	13,1
2006	5.040	13,9	13,7	13,6	13,5	
2007	5.764	13,9	13,6	13,6		
2008	5.593	13,6	13,5			
2009	6.038	13,9				

Preglednica 28: Količina mleka (kg) na krmni dan za krave križanke z lisasto pasmo do prvega, drugega, tretjega, četrtega ali petega leta po prvi telitvi glede na leto prve telitve.

Table 28: Milk (kg) on productive day to the first, second, third, fourth, and fifth year after the first calving of crossbreed with Simmental cows regarding the year of first calving

Leto prve telitve/ Year of first calving	Število krav/ No. of cows	Leto po prvi telitvi/Year after first calving				
		1	2	3	4	5
2005	2.591	15,5	15,6	15,6	15,6	15,5
2006	3.447	15,9	15,7	15,6	15,5	
2007	3.547	15,8	15,6	15,6		
2008	3.711	15,4	15,4			
2009	2.984	16,0				

9 PROIZVODNI REZULTATI IZLOČENIH KRAV

Prikaz parametrov dolgoživost in življenjske prieje krav molznic glede na leto izločitve je nekoliko drugačen pristop. Če smo v prejšnjih točkah pregledali rezultate po vsakem dopolnjenem letu po prvi telitvi in tako primerjali med sabo različne generacije krav, tu primerjamo samo krave, ki so bile izločene v določenem letu.

V življenjski dobi so največje število telitev imele krave rjave pasme (3,95), sledijo krave lisaste pasme (3,74), križanke z lisasto pasmo (3,41) in krave črno-bele pasme (3,24). Če so v petih letih po prvi telitvi imele krave črno-bele pasme 93,1 % povprečnega števila telitev rjave pasme jih v življenjski dobi dosegajo le še 82,0 %. Povečana razlika je rezultat večjega preživetja krav rjave pasme (glej: točka 2).

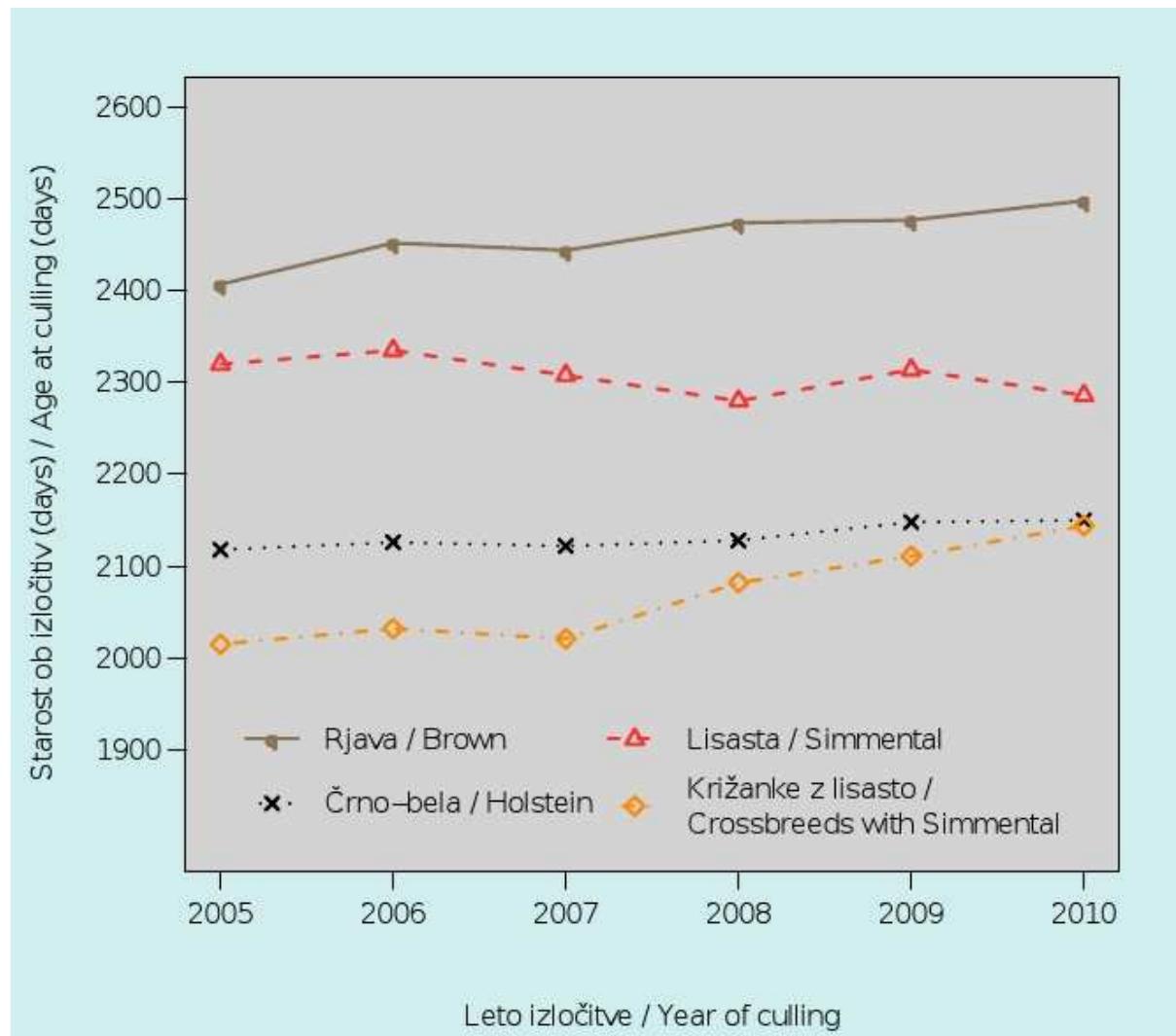
Največjo mlečnost v življenjski dobi imajo krave črno-bele pasme. Krave rjave pasme dosegajo 93,7 %, križanke z lisasto 81,2 % in lisaste 77,7 % življenjske prieje mleka krav črno-bele pasme. Podobno kot pri številu telitev se tudi tukaj odrazi vpliv večjega odstotka krav, ki dočakajo posamezno leto po prvi telitvi oziroma imajo večje preživetje. Če je bila v petih letih po prvi telitvi življenjska prieja mleka krav rjave pasme za 19,3 % nižja od življenjske prieje krav črno-bele pasme je skupna življenjska prieja mleka krav rjave pasme nižja le še za 6,3 %. Ob upoštevanju večjega števila telet, ki jih dobimo z reji krav rjave pasme so prihodki pri reji teh dveh pasem primerljivi.

Preglednica 29: Poprečja parametrov dolgoživost krav izločenih v letu 2010 po pasmah
Table 29: Average lifetime performance of cows culled in year 2010 by breeds

Parameter/ <i>Parameter</i>	Pasma			
	RJ	ČB	LS	LSX
Število krav/ <i>Number of cows</i>	3.070	8.753	5.546	2.939
Število telitev/ <i>Number of calvings</i>	3,95	3,24	3,74	3,41
Mleko (kg)/ <i>Milk (kg)</i>	23.289	24.857	19.305	20.179
Maščobe (kg)/ <i>Fat (kg)</i>	965	1004	803	840
Beljakovine (kg)/ <i>Protein (kg)</i>	794	803	655	680
Proizvodna doba (dni)/ <i>Productive days</i>	1577	1278	1420	1291
Starost ob izločitvi (dni)/ <i>Age at disposal (days)</i>	2498	2150	2286	2144
Mleko na proizvodni dan (kg)/ <i>Milk on productive day (kg)</i>	14,8	19,2	13,7	15,5

V povprečju so najstarejše ob izločitvi krave rjave pasme (6 let 10 mesecev 4 dni), sledijo krave lisaste pasme (6 let 3 mesece 5 dni), krave črno-bele pasme (5 let 10 mesecev 22 dni) in

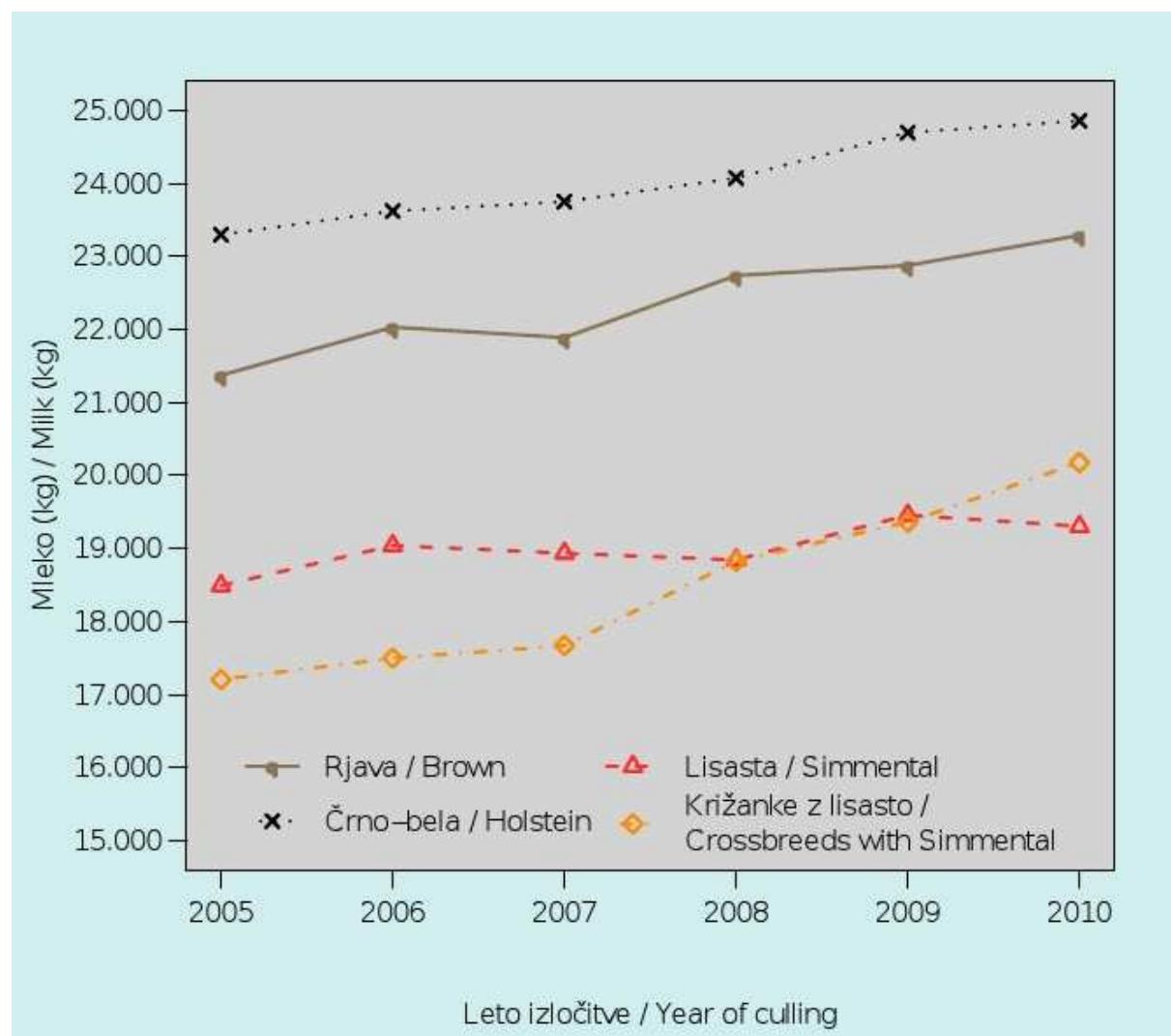
križanke z lisasto pasmo (5 let 10 mesecev 15 dni). Enak vrstni red velja za dolžino proizvodne dobe, kjer krave rjave pasme v povprečju dajejo mleko skoraj 10 mesecev dlje kot krave črno-bele pasme.

Slika 5: Starost krav ob izločitvi, izločenih med leti 2005 in 2010 po pasmah (rjava, lisasta, črno-bela in križanke z lisasto)

Figure 5: Age at culling of cows culled between 2005 and 2010 by breeds (Brown, Simmental, Holstein and Crossbreeds with Simmental)

Starost krav ob izločitvi (slika 5), se je v zadnjih letih za križanke z lisasto pasmo podaljšala za 6,4 % glede na leto 2005, pri kravah rjave pasme pa za 3,8 %. Pri kravah lisaste pasme se je življenska doba skrajšala za 1,5 % glede na leto 2005, za črno-bele pasme pa ni izrazitega pozitivnega oziroma negativnega trenda. Če hočemo povečati ekonomiko reje krav molznic bo potrebno v prihodnjih letih več pozornosti nameniti dolgoživosti krav molznic. Krave, ki ostanejo v rejih daljše obdobje namreč zmanjšujejo stroške vzreje plemenskih telic v kilogramu prodanega mleka.

Slika 6: Življenska prireja mleka krav, izločenih med leti 2005 in 2010 po pasmah (rjava, lisasta, črno-bela in križanke z lisasto)

Figure 6: Lifetime milk production of cows culled between years 2005 and 2010 by breeds (Brown, Simmental, Holstein and Crossbreeds with Simmental)

Če pri starosti ob izločitvi ni bilo zaznati izrazitega trenda padanja ali rasti skozi leta izločitev krav molznic, je ta jasno izražen pri življenski prireji mleka. Na življensko prirejo mleka poleg dolžine proizvodne dobe vpliva tudi mlečnost krav. Mlečnost v standardni laktaciji se je med leti 2005 in 2009 povečala pri kravah rjave pasme in križankah z lisasto pasmo za 4,0 % ter kravah lisaste in črno-beli pasme za 4,6 % (*Rezultati kontrole prireje mleka in mesa, Slovenija 2009*). Posledično se je povečevala tudi življenska prireja mleka. Glede na krave izločene v letu 2005 so krave križanke z lisasto pasmo izločene v letu 2010 v življenu priredile 17,3 %, krave rjave pasme 9,0 %, krave črno-bele pasme 6,7 % in krave lisaste pasme 4,5 % več mleka.

10 ZAKLJUČEK

Rjava pasma krav dosega najvišjo stopnjo preživetja ter zdrži v proizvodnji najdaljše obdobje. Križanke z lisasto pasmo, krave rjave in lisaste pasme imajo največje število telitev. Krave črno-bele pasme dosegajo najboljše rezultate v življenjski prieji mleka, maščob in beljakovin. Zaradi relativno večje razlike v življenjski prieji mleka glede na razlike v dolžini proizvoden dobe, krave črno-bele pasme priredijo največjo količino mleka tudi na krmni dan.

Primerjava med pasmami krav izločenih v letu 2010 je pokazala pomen dolgoživosti na proizvodne rezultate v življenju. Življenska prieja mleka je odvisna tako od mlečnosti kot od dolžine proizvodne dobe. Če smo v preteklosti pozornost posvečali predvsem selekciji živali na visoko mlečnost v laktaciji bo v prihodnosti potrebno več pozornosti posvetiti odbiri dolgoživih in odpornih živali.